

Handläggare
Kommunstyrelseförvaltningen
Karin Sundström
Utredare
08-57829509
karin.sundstrom@tyreso.se

Handlingstyp
Tjänsteskrivelse
Datum
2021-09-14

Sida
1 (4)
Diarienummer
2021/KS 0173

Mottagare
Kommunledningsutskottet

Ledamotsinitiativ (v) undertecknande av deklarationen för en stark demokrati

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till kommunledningsutskottet för beslut i kommunstyrelsen

- Tyresö kommun ansluter sig till deklarationen för en stark demokrati.

Kommunstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Kommundirektör

Elin Waltersson
Kontorschef Stöd- och servicekontoret

Beskrivning av ärendet

Inger Gemicioglu, vänsterpartiet, ledamot i kommunstyrelsen har inkommit med ett ledamotsinitiativ om att underteckna deklarationen om en stark demokrati. I ledamotsinitiativet framkommer att regeringen med anledningen av 100-årsfirandet av att alla män och kvinnor kunde rösta, genomför en nationell satsning för att uppmärksamma det demokratiska styrelseskicket och för att stärka demokratin. Regeringen har bland annat träffat en överenskommelse med Sveriges kommuner och regioner (SKR) om en konferensturné för att lyfta vikten av kommunalt och regionalt arbete för att stärka demokratin. Kommittén demokratin 100 år har tagit fram en deklaration för en stark demokrati som är öppen för undertecknande.

Ett undertecknande innebär vissa åtaganden, bland annat att värna alla människors lika värde, de grundläggande fri- och rättigheterna och rättsstatens principer och att ta avstånd från diskriminering, extremism,

främlingsfientlighet, korruption och rasism. Undertecknaren åtar sig också att arbeta för att demokratin ska stå sig stark även i framtiden.

Vänsterpartiet vill med detta ledamotsinitiativ föreslå att Tyresö Kommun undersöker möjligheterna för att kommunen ska underteckna Deklarationen för en stark demokrati.

Underlag från kommunstyrelseförvaltningen

Kommittén Demokratin 100 år – samling för en stark demokrati (Dir. 2018:53

Regeringen vill uppmärksamma att det år 2021 är hundra år sedan det första riksdagsvalet där både kvinnor och män fick rösta. Det utgör ett unikt tillfälle att bemöta de utmaningar demokratin står inför i dag. En kommitté (dir 2018:53) ska därför under 2018–2021 planera, samordna och genomföra en samling av insatser och aktiviteter för en stark demokrati. Tyngdpunkten i genomförandet ska ligga på år 2021.

Insatserna och aktiviteterna ska planeras och genomföras i nära samarbete med relevanta aktörer som arbetar med demokratifrågor. Kommittén ska uppmuntra en bredd av aktörer i hela landet att delta, såsom skolväsendet, civila samhället, myndigheter och kommuner.¹ Kommittén leds av Peter Örn.

Uppdrag till myndigheter och stöd till det civila samhället för att stärka demokratin

Regeringen beslutade i april 2020 om ett antal uppdrag till myndigheter och stöd till det civila samhället för att stärka demokratin.²

Ett av uppdragen avser: *Överenskommelse med SKR* om stärkta förutsättningar för människor att delta och vara delaktiga. Regeringen har slutit en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner om att tillsammans verka för en uthållig demokrati med stärkta förutsättningar för människor att delta och vara delaktiga. Överenskommelsen innebär att regeringen och SKR under perioden 2020–2022 bl.a. intensifierar sitt arbete med att stödja och stärka utvecklingsarbete i kommuner och regioner i syfte att göra det möjligt för fler människor att delta och vara delaktiga i demokratiska beslutsprocesser.

Regeringen har givit ytterligare 17 uppdrag till olika myndigheter, bl.a. får Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) fördela

¹ Regeringens hemsida, Kulturdepartementet <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/kommittedirektiv/2018/06/dir.-201853/>

² Regeringen, Kulturdepartementet, <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/demokratin100/uppdrag/>

statsbidrag till de organisationer inom det civila samhället, däribland folkbildningen, i syfte att stärka demokratin.

SKR:s överenskommelse med regeringen

Inom ramen för överenskommelsen bjuder SKR in till regionala konferenser under 2021-2022. Dessutom erbjuder SKR högstadieskolor och gymnasier att utarbeta förslag på hur demokratin kan stärkas och utvecklas för framtiden. En demokratiutmärkelse för skolklasser kommer att genomföras under 2020-2021.³ Regionala digitala konferenser har genomförts i Leksand, Nyköping, Sala och Linköping.

Deklaration för en stark demokrati

Deklarationen är framtagen av kommittén Demokratin 100 år och är en del i arbetet med att etablera den nationella samlingen *Vår demokrati – värd att värna varje dag*.

Deklarationen syftar till att samla och engagera de krafter som stödjer demokratin som styrelseskick och uppmuntra att fler tar tydligt ställning och arbetar för att stärka demokratin. Den tar avstamp i att Sveriges demokrati fyller 100 år och att det är ett viktigt tillfälle att uppmärksamma och stärka demokratin. De aktörer som antar deklARATIONEN åtar sig att under åren 2020–2021 bidra till de mål som anges i deklARATIONEN.⁴

De aktörer som undertecknar deklARATIONEN tar ställning för alla människors lika värde, de grundläggande fri- och rättigheterna och rättsstatens principer och tar avstånd från diskriminering, extremism, främlingsfientlighet, korruption och rasism. För att stärka demokratin ska aktörerna som ansluter sig till deklARATIONEN:

- verka för att fler får en god kunskap och medvetenhet om det demokratiska systemet,
- arbeta för att fler deltar aktivt och står upp för demokratin, och
- bidra till ett samtalsklimat som kännetecknas av öppenhet och respekt.

De aktörerna som vill skriva under deklARATIONEN ska definiera sina åtaganden i förhållande till målen i deklARATIONEN. Med åtaganden menas konkreta aktiviteter som ska genomföras under 2021. Kommittén ser gärna att det finns åtminstone ett internt åtagande – *Hur ska aktören arbeta internt med demokrati?*, ett

³ SKR:s hemsida,
<https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/medborgardialogdelaktighet/samverkanforuthalligdemokrati.33800.html>

⁴ <https://vardemokrati.se/om-deklARATIONEN/>

externt åtagande – *Hur ska aktören arbeta med externa målgrupper om demokrati?*,
och en kommunikationsinsats – *Vad ska kommuniceras och till vem?*

I början av 2022 ska alla aktörer som undertecknat deklarationen lämna in en kort beskrivning av den verksamhet som genomförts i förhållande till åtagandena.

Deklarationen riktar sig till myndigheter, kommuner, regioner, organisationer, föreningar, stiftelser och företag. Deklarationen riktar sig inte till enskilda personer, enskilda näringsidkare och politiska partier.

Deklarationen ska ses som ett frivilligt åtagande av respektive aktör och är inget juridiskt bindande avtal. Samtidigt är det viktigt att tydliggöra att de organisationer som ansluter sig till deklarationen står bakom skrivningarna i deklarationen och åtar sig att bidra till att stärka demokratin.

Kommuner som har anslutit sig

60 kommuner har anslutit sig till deklarationen. Det är kommuner i främst Värmland, Norrbotten, Jönköpings, Östergötland, Kronoberg och Västra Götalands län.

Exempel på aktiviteter som kommunerna kommer att genomföra inom ramen för deklarationen är seminarier och medborgardialoger, demokrativeckor på kommunernas skolor och information i kommunens kanaler.

Kommunstyrelseförvaltningens bedömning

Åtagandena inom deklarationen ska genomföras under 2021. Många av de aktiviteter som kommunerna presenterar är sådana som också genomförs i Tyresö och det blir ett större genomslag om de genomförs mot bakgrund av firandet av demokratin 100 år i Sverige.

Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser.

Många av aktiviteterna som genomförs inom ramen för deklarationen för en stark demokrati är riktade till barn och unga med syfte att öka kunskapen om demokrati. Det måste därför ses som uppenbart till barnets bästa.

Bilagor

Ledamotsinitiativ (v) undertecknande av deklarationen för en stark demokrati